

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: gabriela.samanova@soc.cas.cz

Přijatelnost některých druhů jednání

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2004, v04-10</i>
Otázky:	<i>OV.105</i>
Termín terénního šetření:	<i>11. – 18. 10. 2004</i>
Počet respondentů:	<i>1058</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>17. 1. 2004</i>
Autor výzkumu:	<i>kolektiv řešitelů projektu „Sociální soudržnost“¹</i>
Zpracovala:	<i>Gabriela Šamanová</i>

V říjnu roku 2004 měli oslovení občané v šetření Centra pro výzkum veřejného mínění zhodnotit, do jaké míry jsou některé druhy jednání přijatelné či nepřijatelné.² Naprostá většina předložených druhů jednání byla pro respondenty více nebo méně nepřijatelná. Pro seřazení jednotlivých položek podle přijatelnosti resp. nepřijatelnosti byl použit výpočet průměrů. Střed škály má hodnotu 3,5 (viz tabulku 1). Položky, jejichž průměr je menší než zmíněná hodnota středu, můžeme považovat za spíše přijatelné a naopak položky s průměrem vyšším než 3,5 za spíše nepřijatelné. Čím větší je hodnota průměru položky, tím menší míru tolerance jí respondenti vyjádřili.

Jediná položka, která by mohla být označena jako spíše přijatelná, je bránění soukromého majetku i za cenu zranění či usmrcení zloděje. Mezi nejvíce odmítané typy jednání patří řízení pod vlivem alkoholu, propagování krajních politických hnutí, jako je anarchismus či neonacismus, a požadování sociální podpory i v případech, že na ni dotyčný nemá nárok. Jen o něco méně odsuzovali respondenti šízení na daních, užívání lehkých drog a přijímání úplatků za výkon svých pracovních povinností. Za hranicí přijatelnosti se ocitly i zbývající druhy jednání – dávání úplatku za protislužbu, využívání protekce a rozchod rodičů nedospělých dětí. Z nepřijatelných druhů chování se středu nejvíce blíží euthanasie.

¹ Část říjnového šetření CVVM byla věnována problematice společenské soudržnosti. Jednalo se o výzkum, který je součástí projektu „Sociální a kulturní soudržnost v diferencované společnosti“ podporovaného MPSV ČR, na jehož řešení se společně podílejí pracovníci CESES FSV UK a Sociologického ústavu AV ČR. Otázky připravil tým řešitelů uvedeného projektu.

² Znění otázky: Posudte, prosím, u každého z následujících výroků, zda je dané jednání nebo skutečnost vždy přijatelné či ospravedlnitelné, nebo není nikdy přijatelné, nebo něco mezi tím. Svůj postoj vyjádřete v bodech od 1 do 6, kdy 1 znamená plně přijatelné a 6 zcela nepřijatelné.

Tabulka 1: Přijatelnost jednání (v %)

druh jednání	škála 1 = zcela přijatelné			zcela nepřijatelné = 6			neví	průměr
	1	2	3	4	5	6		
požadování sociální podpory, když na ni není nárok	1	2	8	10	17	59	3	5,22
šizení na daních	2	5	10	12	22	46	3	4,90
propagování krajních politických hnutí (např. anarchismus či neonacismus)	1	1	5	8	16	67	2	5,46
euthanasie (ukončení života nevléčitelně nemocného)	9	15	20	11	11	23	11	3,79
užívání „lehké“ drogy (např. marihuana či hašiš)	2	8	12	13	20	42	3	4,73
dávání úplatku za protislužbu	1	6	18	22	20	30	3	4,46
bránění soukromého majetku i za cenu zranění či usmrcení zloděje	23	24	19	13	10	8	3	2,86
přijímání úplatku za výkon svých povinností	1	5	14	18	23	36	3	4,70
využívání protekce (např. při jednání na úřadech)	2	11	20	4	19	22	22	4,19
řízení auta pod vlivem alkoholu	1	1	2	0	6	16	74	5,58
rozchod rodičů nedospělých dětí	4	12	26	6	21	16	15	4,16

Pozn.: Hodnoty ve sloupci „průměr“ nejsou uvedeny v procentech, průměr byl počítán z absolutně vyjádřených údajů. Střed škály má hodnotu 3,5. Položky, jejichž průměr je menší než zmíněná hodnota středu, můžeme považovat za spíše přijatelné a naopak položky s průměrem vyšším než 3,5 za spíše nepřijatelné. Čím větší je hodnota průměru položky, tím menší míru tolerance jí respondenti vyjádřili.